

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง วิลาวลัย รุยนต์*

Received: 27 June 2021 / Revised: 26 July 2021 / Accepted: 29 July 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน พบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง โดยประเด็นรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากกานัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือสมาชิกสภาเทศบาล มากที่สุด

3) ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาอาศัยในพื้นที่ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

* เจ้าหน้าที่ปกครอง ที่ว่าการอำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

E-mail: wilawan18092563@gmail.com

แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน
มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
ในการพัฒนาชุมชนประชาชนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากกับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การพัฒนาชุมชน

Public Participation in Community Development of kokmuang, Khao Chaison District, Phatthalung Province

*Wilawan Ruyan**

Abstract

This research aimed to first, study the level of public participation towards community development in kokmuang Sub-district, Khao Chaison District, Phatthalung Province and second, to compare the participation of people in community development at kokmuang Sub-district, Khao Chaison District, Phatthalung Province, classified by personal factors and Perception of information of people about community development. The sample group consisted of a total of 384 people. The tool used to collect data was a questionnaire. The data were analysed by a computer program. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation.

1) At the level of public participation in community development, it was found that the people had a high level of opinion on overall and individual participation. The side with the highest average was participation in operations. And the side with the lowest mean was participation in monitoring and evaluation.

2) People perception of information and news about community development. Overall, the samples perceived information at a

* Administrative officer, Khao Chaison District Office, Phatthalung Province

E-mail: wilawan18092563@gmail.com

moderate level. With the issue of receiving the most information from the village headman or council member.

3) Sample population with age personal factors different levels of education, occupation, and length of residence in different areas contribute to different community development, marked statistically significant differences at level 0.05. But the samples with different sexes participation in community development is no different, In addition, it was found that the perception of information in the development of the people's community had a high level of relationship with the participation of people in local development, marked statistically significant differences at level 0.05.

Keywords: Participation Community development

บทนำ

จากสถานการณ์ที่ผ่านมาประเทศไทยมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าและมีความทัดเทียมกับนานาประเทศ โดยมุ่งเน้นไปที่การผลิตทางอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ตามแบบอย่างตะวันตกเป็นตัวขับเคลื่อน จนสามารถทำให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันกับนานาประเทศ ผลพวงจากการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องทำให้ชุมชนในหลายพื้นที่เปลี่ยนแปลงสภาพเชิงพื้นที่ตัวเองไปสู่ความเป็นชุมชนเมือง และประเทศไทยยังมุ่งเน้นพัฒนาสังคม ชุมชน และภาพรวมของประเทศในลักษณะก้าวกระโดด ส่งผลให้ปัจจุบันเกิดสถานการณ์ช่องว่างระหว่างชนชั้นในสังคม และนำไปสู่ปัญหาสังคมในหลายประการ เนื่องจากการพัฒนาแบบก้าวกระโดดได้ละเลยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของชุมชนที่มีมาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งให้ความสำคัญกับระบบครอบครัว เครือญาติ และชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานของความสุข ความมั่นคงและความเข้มแข็งของชุมชน

อย่างไรก็ตามการสร้างและพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งถือว่าเป็นเรื่องที่มีความท้าทาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนที่มีความหลากหลายในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม อาชีพ ความเป็นอยู่ ฯลฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายพื้นที่ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมายในกระบวนการพัฒนาชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน กระบวนการที่จะทำให้การพัฒนาชุมชนดำเนินได้อย่างราบรื่นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการที่ประชาชนได้รับโอกาสและได้ใช้โอกาสที่ได้รับ แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด แสดงซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่เขาเผชิญ และแสดงออกซึ่งวิธีแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติ (วารุณี ชาคำรุณ, 2551: 9) เพื่อให้การพัฒนาสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่และเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน วนิดา เสร็จกิจ (2563: 73) สรุปไว้ว่า การพัฒนาชุมชนให้มีความยั่งยืนเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเนื่องจากชุมชนคือหน่วยย่อยของสังคม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของคนในสังคม และเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ

การที่ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนจะเป็นพื้นฐานที่ดีนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ดีด้วยเช่นกัน

พื้นที่ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เป็น 1 ใน 5 ตำบลของอำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ประชาชนในชุมชนมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิม ความหลากหลายทางอาชีพ มีการทำสวนยางพารา ทำนา ทำไร่ เลี้ยงวัว ค้าขาย รับราชการ พนักงานเอกชน และผู้เกษียณอายุราชการ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ “ดอน” ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “โคก” และมีมะม่วงป่าขึ้นอยู่ทั่วไป จึงเรียกว่า โคกม่วง หรือ บ้านโคกม่วง นับว่าเป็นพื้นที่ที่ประชาชนมีความหลากหลายในการใช้ชีวิตและทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงในพื้นที่ยังใกล้ชิดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างความเข้มแข็งของชุมชน และทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมีศักยภาพควบคู่ไปกับการพัฒนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง กับปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

องค์การสหประชาชาติ (UN. 1955: 6) ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการรวมกำลังระหว่างประชาชนในชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ ให้เจริญยิ่งขึ้นและผสมผสานเข้าเป็นชีวิตของชาติ ทำให้ประชาชนสามารถอุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติได้อย่างเต็มที่

โกวิท พวงงาม (2553: 132) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลง การสร้างสรรค์ปรับปรุงอย่างมีกระบวนการ (Process) และเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีโครงสร้างและแบบแผน (Planned and Structured Change) หรือมีการกำหนดทิศทาง เป้าหมายที่แน่นอน (Ultimate Goal) ที่อาจเป็นไปได้ทั้งการกระทำของภาครัฐและภาคเอกชน หรือเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชน ทั้งนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เช่น เศรษฐกิจ การศึกษาเรียนรู้ สุขภาพอนามัย วัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อให้มีความสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ ในขณะเดียวกันยังอาจหมายถึง การเรียนรู้ และการธำรงไว้ซึ่งทุนทางสังคม (Social Capital) ที่ชุมชนมีมาตั้งแต่เดิม คือ ภูมิปัญญา ระบบนิเวศ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม ชาติพันธุ์ ศาสนาและภาษา อีกด้วย

สรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงคน การพัฒนาคุณภาพชีวิต และชุมชนให้ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยใช้ความร่วมมือจากคนในชุมชนและหน่วยงานของรัฐ และองค์กรในชุมชน เพื่อสร้างสรรค์ชุมชนให้เกิดความก้าวหน้าทั้งในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ค่านิยมของสังคม สามารถแก้ไขปัญหาตลอดจนการแสวงหาสิ่งที่ตนปรารถนาให้ได้มาอย่างถูกต้อง ภายใต้อำนาจและทรัพยากรที่มีอยู่ โดยมุ่งยกระดับมาตรฐานการครองชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

หลักการ วิธีการและกระบวนการพัฒนาชุมชน ไพศาล สรรสวัสดิสุทธิ์ (2550: 11-14) ได้กล่าวถึงหลักการ วิธีการและกระบวนการพัฒนาชุมชนไว้ดังนี้

- 1) ทุกคนในชุมชนต้องให้ความร่วมมือให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุดในการสร้างความสำเร็จให้ท้องถิ่นนั้นดีขึ้น
- 2) ทุกคนในชุมชนควรที่จะได้รับการส่งเสริม ให้ได้เข้าร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติต่าง ๆ ตามโครงการพัฒนาชุมชน
- 3) จะต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นของตนโดยเสรีเพื่อจะได้รับความเห็นต่าง ๆ ตลอดจนความต้องการของผู้คนในท้องถิ่น

4) ผู้นำชุมชนควรที่จะได้รับการเปลี่ยนตัวกันบ้างตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปและจะต้องมีการเตรียมบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนไว้หลาย ๆ คน

5) พึงให้การศึกษาแก่คนในชุมชนอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

6) หากจะต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรนั้นจะต้องสามารถทำหน้าที่ได้อย่างดี ไม่ใช่จัดตั้งหน่วยงานนั้นขึ้นเพื่อแสดงผลของการพัฒนาชุมชน

7) การปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติต่าง ๆ ควรให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย เพื่อให้ผู้คนในท้องถิ่นได้รับรู้และเข้าใจวิธีการต่าง ๆ ของระบบนี้ได้ถูกต้อง

แนวคิดสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมของ สัญญา เคนาภูมิ (2551) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

สมบัติ นามบุรี (2562) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

Cohen และ Uphoff (1981: 17-19) ได้อธิบายขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญต่อนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

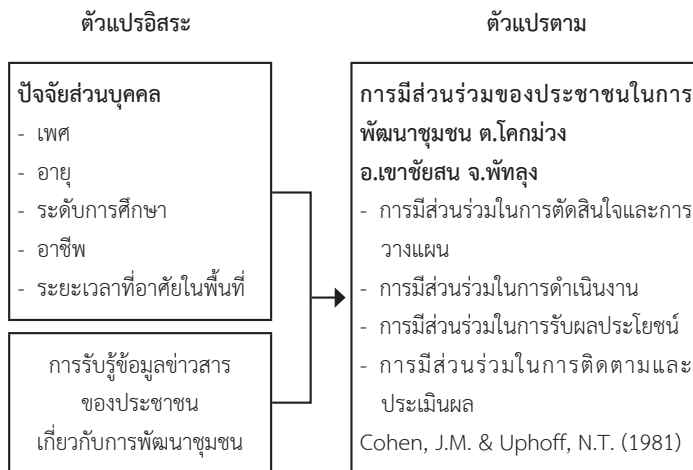
ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและการประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็ประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

กรอบแนวคิด

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดโดยเชื่อมโยงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชนใน 4 มิติ โดยประยุกต์จากแนวคิดของสัญญา เคนาภูมิ (2551), สมบัติ นามบุรี (2562) และองค์ประกอบขั้นตอนการมีส่วนร่วมของ Cohen และ Uphoff (1981)

สมมติฐาน

1. ประชาชนในชุมชนตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ที่มี เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง แตกต่างกัน

2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร: ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง จำนวน 9,762 คน ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2564 (สภาพทั่วไป, <http://www.kokmuang.go.th/general1.php>, สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2564)

กลุ่มตัวอย่าง: กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973: 125) กำหนดให้ยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ร้อยละ 5 หรือ 0.05 ภายใต้อัตราความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

โดยมีเนื้อหาในการสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ลักษณะของคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์วัดคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่วัดได้ออกเป็น 5 ระดับ (วิชิต อุอิน, 2550: 181) ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 - 5.00	มีการรับรู้ข่าวสารและมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 - 4.20	มีการรับรู้ข่าวสารและมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 - 3.40	มีการรับรู้ข่าวสารและมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 - 2.60	มีการรับรู้ข่าวสารและมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.80	มีการรับรู้ข่าวสารและมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของภาพรวมได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.86 และคัดเลือกเฉพาะคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 -1.00 มาใช้ (กิตติพงษ์ พิพิธกุล, 2561)

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษ จำนวน 50 คน และนำมาหาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) และหาความเชื่อมั่นรวมของ Cronbach (Cronbach's Reliability Coefficient Alpha) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 125) โดยได้ค่าความความเชื่อมั่นภาพรวมของแบบสอบถามเท่ากับ .95

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่

การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม สำหรับตัวแปรอิสระที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย ใช้สถิติ T-test (T-test for statistical analysis) ส่วนตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มย่อยขึ้นไป ใช้สถิติผันแปรทางเดียว (Oneway Analysis of Variance: One way ANOVA)

เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ชูศรี วงศ์รัตน (2544: 316) กำหนด ดังนี้

ถ้าค่า r มีค่ามากกว่า 0.91 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

ถ้าค่า r มีค่ามากกว่า 0.71 - 0.90 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ถ้าค่า r มีค่ามากกว่า 0.31 - 0.70 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ถ้าค่า r มีค่ามากกว่า 0.01 - 0.30 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย

ถ้าค่า r มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่า ไม่มีความสัมพันธ์

โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 62.76 และเพศหญิง ร้อยละ 32.24 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 47.91 โดยมีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.35 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 64.06 และอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี ร้อยละ 70.83

2. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{x}$ = 3.81) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{x}$ = 3.43) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลโคกม่วง
อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการวางแผน	3.71	.63	มาก	3
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.81	.82	มาก	1
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.74	.63	มาก	2
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล	3.43	.85	มาก	4
ภาพรวมการมีส่วนร่วม	3.67	.59	มาก	

3. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนในพื้นที่
ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูล
ข่าวสารในระดับปานกลาง โดยประเด็นรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากกานัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ
สมาชิกสภาเทศบาล มากที่สุด รองลงมาโซเชียลเน็ตเวิร์ค/แอปพลิเคชัน facebook/
line และได้รับข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์ของเทศบาลน้อยที่สุด

4. ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ชุมชน ตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ
ระดับการศึกษา และอาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วน
บุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาอาศัยในพื้นที่ แตกต่างกัน
มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน
นอกจากนี้ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาชุมชนประชาชนมีความสัมพันธ์
อยู่ในระดับมากกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังสรุปในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	.121		✓
2. อายุ	.000*	✓	
3. ระดับการศึกษา	.000*	✓	
4. อาชีพ	.000*	✓	
5. ระยะเวลาอาศัยในพื้นที่	.000*	✓	
6. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	.969*	✓	

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง พบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ไพรพัฒน์ พันศิริ (2559: 14) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน คือกระบวนการในการหนุนเสริมให้พื้นที่และกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น มีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งในด้านบริบทในการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของผู้คน โดยมีกระบวนการในการพัฒนาผ่านคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ร่วมกันและร่วมกันพัฒนาโดยอาศัยทรัพยากรและทุนที่มีอยู่ในชุมชน และการหนุนเสริมจากหน่วยงานภาครัฐในลักษณะการมีส่วนร่วมจากภายในและภายนอก ซึ่งหากกระบวนการในการพัฒนามีการจัดการที่ดี ย่อมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนที่อยู่ในชุมชนและนำไปสู่ความเจริญด้านกายภาพในเชิงพื้นที่ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของธนิศ ยืนยง (2561) ทำการศึกษา

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง โดยประเด็นรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากกานัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือสมาชิกสภาเทศบาล มากที่สุด รองลงมา โซเชียลเน็ตเวิร์ค/แอปพลิเคชัน facebook/line และได้รับข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์ของเทศบาลน้อยที่สุด ในขณะที่กลุ่มมา เขียวเพก (2560) ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง โดยประเด็นด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากโซเชียลเน็ตเวิร์ค/แอปพลิเคชัน เช่น เฟสบุ๊กไลน์ มากที่สุด รองลงมาคือ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและได้รับข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

2. ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาอาศัยในพื้นที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาชุมชนประชาชนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่ง รัฐ กันภัย และธรรมนิตย์ วราภรณ์ (2558) ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกตัว และกลุ่มมา เขียวเพก (2560) ทำการศึกษาเรื่อง

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และผู้นำ/ระบบการเมืองท้องถิ่น ควรทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเข้าถึงชุมชนให้ทั่วถึง
2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ควรเปิดให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมคิด วางแผน ร่วมตัดสินใจว่าสิ่งใดคือสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุดสำหรับชุมชน ทั้งในสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นอยู่และในอนาคตที่จะเกิดขึ้นเพื่อเป็นการสร้างและพัฒนาชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- กุสุมา เขียวเพก. (2560). *การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) คณะสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กิตติพงษ์ พิพิธกุล. (2561). คุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม : Validity กับ Reliability ในการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 8(2), 104-110.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลตำบลโคกม่วง. (2564). *สภาพทั่วไป*[ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2564 จาก <http://www.kokmuang.go.th/general1.php>

- ธนิศร ยืนยง. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายก. *Journal of MCU Nakhondhat*, 5(2), 119-135.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิรพัฒน์ พันศิริ. (2559). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การพัฒนาองค์กรชุมชน*. นครปฐม: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ไพศาล สรรสวัสดิ์สุทธิ. (2550). การพัฒนาชุมชน. *รัฐศาสตร์สาร*, 1 (2550), 11-14.
- รัฐ กันภัย และ ธรรมนิตย์ วราภรณ์. (2558). การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 8(1), 1075-1088.
- วนิดา เสรีกิจ. (2563). การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ในบริบทของการพัฒนาประเทศ. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 8(1), 73-98.
- วารุณี ชาคำรณ. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองส่วนท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิจิต อุ๋อัน. (2550). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2551). *ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ*. 2(1), 183-197.

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies.* New York: Cornell University Press.

Taro Yamane (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* 3rdEd. New York: Harper and Row Publications.

UN. Bureau of Social Affairs. (1995). *Social progress through community development.* New York: The UN Publication.